

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/213877,Odsloniecie-tablicy-upamietniajacej-17-Pulk-Ulanow-Wielkopolski-ch-Gniezno-14-lut.html>
28.02.2026, 20:19

[Następny](#)

[Powrót](#)

Odsłonięcie tablicy upamiętniającej 17 Pułk Ułanów Wielkopolskich – Gniezno, 14 lutego 2025

14.02.2025

14 lutego 2025 r. na gmachu Akademii Nauk Stosowanych im. H. Cegielskiego w Gnieźnie odsłonięta została tablica upamiętniająca sformowanie podczas Powstania Wielkopolskiego, na terenie znajdujących się w tym miejscu koszar, Pułku Ułanów Gnieźnieńskich, późniejszego 17 Pułku Ułanów Wielkopolskich. Upamiętnienie zostało sfinansowane przez Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Poznaniu.

Wśród gości uroczystości, obok rektora Akademii Nauk Stosowanych prof. dr. hab. Pawła Chęcińskiego i dyrektora poznańskiego oddziału IPN prof. UAM dr. hab. Rafała Reczka, znaleźli się m.in.: Minister Klimatu i Środowiska Paulina Hennig-Kloska, Prezydent Miasta Gniezna Michał Powałowski, Starosta Gnieźnieński Tomasz Budasz, delegat Prymasa Polski abp. Wojciecha Polaka ks. Jan Kasprowicz, dyrektor Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie ks. dr Michał Sołomieniuk, kierownik Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 w Poznaniu Marcin Wiśniewski.

Po okolicznościowych przemówieniach organizatorów i fundatorów upamiętnienia, odsłonięcia tablicy dokonali: rektor Akademii Nauk Stosowanych prof. dr. hab. Paweł Chęciński i dyrektor poznańskiego oddziału IPN prof. UAM dr. hab. Rafał Reczek.

Uroczystość uświetnił pokaz kawaleryjski w wykonaniu ułanów z Oddziału Terenowego im. 17 Pułku Ułanów Wielkopolskich – Stowarzyszenia Polski Klub Kawaleryjski.

Pokaz kawaleryjski ułanów z Oddziału Terenowego im. 17 Pułku Ułanów Wielkopolskich - Stowarzyszenia Polski Klub Kawaleryjski. Fot. Marta Sankiewicz IPN

Pokaz kawaleryjski ułanów z Oddziału Terenowego im. 17 Pułku Ułanów Wielkopolskich - Stowarzyszenia Polski Klub Kawaleryjski. Fot. Marta Sankiewicz IPN

Pokaz kawaleryjski ułanów z Oddziału Terenowego im. 17 Pułku Ułanów Wielkopolskich - Stowarzyszenia Polski Klub Kawaleryjski. Fot. Marta Sankiewicz IPN

Pokaz kawaleryjski ułanów z Oddziału Terenowego im. 17 Pułku Ułanów Wielkopolskich - Stowarzyszenia Polski Klub Kawaleryjski. Fot. Marta Sankiewicz IPN

Pokaz kawaleryjski ułanów z Oddziału Terenowego im. 17 Pułku Ułanów Wielkopolskich - Stowarzyszenia Polski Klub Kawaleryjski. Fot. Marta Sankiewicz IPN

Pokaz kawaleryjski ułanów z Oddziału Terenowego im. 17 Pułku Ułanów Wielkopolskich - Stowarzyszenia Polski Klub Kawaleryjski. Fot. Marta Sankiewicz IPN

Pokaz kawaleryjski ułanów z Oddziału Terenowego im. 17 Pułku Ułanów Wielkopolskich - Stowarzyszenia Polski Klub Kawaleryjski. Fot. Marta Sankiewicz IPN

Pokaz kawaleryjski ułanów z Oddziału Terenowego im. 17 Pułku Ułanów Wielkopolskich – Stowarzyszenia Polski Klub Kawaleryjski. Fot. Marta Sankiewicz IPN

17 Pułk Ułanów Wielkopolskich utworzono 6 stycznia 1919 r. w Gnieźnie w czasie Powstania Wielkopolskiego. Była to jedna z dwóch jednostek powstańczej kawalerii. Początkowo nosił on nazwę 2 Pułku Ułanów Wielkiego Księstwa Poznańskiego, a pod koniec lutego 1919 r. zmieniono ją na 3 Pułk Ułanów Wielkopolskich. Pułk uczestniczył w walkach Powstania Wielkopolskiego, następnie w przejęciu przyznanego w wyniku ustaleń traktatu pokojowego Pomorza, a w lutym 1920 r. został wysłany do Wilna na wojnę przeciw bolszewickiej Rosji.

W związku z unifikacją Armii Wielkopolskiej z Wojskiem Polskim nastąpiła kolejna zmiana numeracji pułku na 17 Pułk Ułanów Wielkopolskich. Pod koniec kwietnia pułk skierowano na front południowy na Ukrainę. Swoją krwawą chrzest bojowy pułk przeszedł w Malinie 27-28 kwietnia, a 7 maja jako pierwsza jednostka Wojska Polskiego wkroczył do opuszczonego przez bolszewików Kijowa. W związku z tym faktem dzień ten w późniejszym czasie stał się oficjalnym terminem święta pułkowego 17 Pułku Ułanów. W czasie półrocznej wojny z bolszewikami przez pułk przewinęło się ok. 2000 żołnierzy z czego blisko 1500 poległo, zaginęło lub dostało się do niewoli, a 350 było rannych.

Po wojnie pułk został przeniesiony do Leszna, gdzie stacjonował do 1939 r. W okresie międzywojennym 17 Pułk Ułanów Wielkopolskich uplasował się w czołówce pułków kawalerii, dwukrotnie zdobywając pierwsze miejsce w Konnych Zawodach o Mistrzostwo Wojska Polskiego i raz wicemistrzostwo. Szwadron szkolny pułku zdobył na własność Srebrną Lancę Prezydenta Rzeczypospolitej. Oficerowie pułku zajmowali najwyższe lokaty w zawodach jeździeckich w kraju i zagranicą, a jego dowódca pułkownik Aleksander Pragłowski dwukrotnie zdobył puchar Prezydenta Rzeczypospolitej.

W maju 1939 r. pułk otrzymał nowy sztandar oraz imię patrona: Króla Bolesława Chrobrego. Swoją wysoką wartość bojową 17 Pułk Ułanów potwierdził we wrześniu 1939 r., stawiając bohaterski opór niemieckiemu agresorowi. W krwawych bojach pod Rydzyną, Rawiczem i Wschową, pod Walewicami, w Puszczy Kampinoskiej i w Warszawie pułk stracił połowę z 1200 żołnierzy. Szwadrony zapasowe pułku tworzone w Ośrodku Zapasowym Wielkopolskiej Brygady Kawalerii w Kraśniku walczyły zarówno z niemieckimi najeźdźcami, jak i z sowieckimi agresorami, którzy napadli na Polskę 17 września. Za heroiczną walkę 17 Pułk Ułanów został uhonorowany Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari na sztandar.

W czasie okupacji dowództwo Armii Krajowej podjęło decyzję o odtworzeniu 17 Pułku Ułanów Wielkopolskich w ramach konspiracji, jako jednostki zmotoryzowanej. Ułani brali udział w walkach z niemieckim okupantem w bojach partyzanckich oraz w Powstaniu Warszawskim.

Po wojnie w okresie stalinowskim w wyniku narzucanego Polsce systemu komunistycznego polskie tradycje wojskowe, w tym kawaleryjskie, zostały zakazane, a oficerowie zostali poddani inwigilacji Urzędu Bezpieczeństwa. Pomimo komunistycznych represji byli żołnierze 17 Pułku Ułanów podtrzymywali więzi koleżeńskie i trwali przy tradycjach pułkowych, przekazując je nieformalnie na początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku nowemu pokoleniu polskich żołnierzy.

Paweł Kochański

Tablica upamiętniająca 17 Pułk Ułanów Wielkopolskich. Fot. Marta Sankiewicz IPN

Tablica upamiętniająca 17 Pułk Ułanów Wielkopolskich. Fot. Marta Sankiewicz IPN

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Gniezno

Poznań

Upamiętnienie